

“ԱՐԵՎԵԼԻՔ”
ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՈՐԵՆ
ԳԱՐԵԳՐԻՆ ՊՅՈՍԱՅԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱՅԻՆ
ԲԱՃԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆԵՐԸ
Ե. Պոլսոյ համար արեւելք 59 ռ. 40
Պոլսոյ համար արեւելք 45 ռ.
Գալաթիոյ համար արեւելք 108 ռ.
Պոլսոյ համար արեւելք 60 ռ.
Գալաթիոյ համար արեւելք 25 ռ.
Պոլսոյ համար արեւելք 20 ռ.
Գալաթիոյ համար արեւելք 20 ռ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴԱՐՈՒՄԸ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԸ ԱԶԳԱՅԻՆ

10 PARAS

ARREVEK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons/plé, Galata

ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ՀՆՈՒԹԻՒՆԸ (W. CULLEN BRYANT)

Հոն, սա վաղեմի ծառերու, երկա-
րածիք կաղնիներու և կիսադալար նոճի-
ներու թով, հոն՝ ուր հողը բաշ կամ
արօր չէ տեսած տակաւին, ո՛ր ծաղիկ-
ները կը ծաղկին առանց ցանկութեան, և
կը թռտնին առանց թռտնելու, հոն ինչ
հաճելի է չըլլի՝ երբ թռտնելները կը ճըռ-
ուողին ստատառաւ սկիւններուն և թա-
փառկոտ առուակներուն վերեւ, երբ հո-
վերը տեղեկներուն հետ պար կը բռնեն,
ու գորշակալարոտ հասարակութիւնը զրացի
ստուերախիտ առիւններու զգլխի թոյլը կը
ծաւալի:

Ու մինչ կը դեգերիմ այս անյօտ,
հինաւոր ծառերու անդորրաւէտ հովա-
ններուն տակ խորհուրդներս, տարիներ
ու երկար ու ձմեռ արաններուն, ե՛տ,
ե՛տ կ'երթան, դէպի աղատութեան նա-
ւերիցա գործը...

Ով պատմութիւն, դուն՝ բանաս-
տեղծներու երազածին նման չընայ աղ-
ջիկ մը չես, գործողիկ ու փափակազգի,
փոքրուտ արեւելքու պէս գլուխին դար-
մար տարածուող, գլխարկին դուրս յոր-
դող, ծիծեղուտ վարքերով, որոնցմով
պատկեց Հռոմէական իշխան մը իր մէկ
գլխին երբ ան իր ձեռքի շղթաները վեր-
ջեց: Դուն մօրուսաւոր մարդ մըն ես,
մինչեւ ակաւանները զննուած, որուն տա-
նական հուժկու ձեռքերէն մէկը բռնած է
վահան մը, իսկ միւրը ստին մը: Բո-
ւրեքեղծներէն փառալոյս ձեռքով հին պա-
տերաւմներու յուշարար պատկերը կը կրէ:
Ինչու ուժը արեւելքու զեղի ուղղեց իր
թուակները նեւերը, և իր կայծակնայտ
շանթերը ըստ վրայ արեւելքի, բայց ա-
նոնք չէին կրնար ու չկրնային ալ մարի-
քու երկնատար կեանքի մը առջեւ ու մը-
տարածած հուրը: Անգղիոյ գործութիւնը
զեղի համար գեառափոր խորունկ դնողն
մը չինքն, ու արեւելքու տաքութիւնը ունե-
ցող կրակով պատրաստեց իր շղթաները:
Ու երբ ան զեղ անգլապետներէն կապ-
ուած կը կարծէր, շղթաները փլուցեցան
և բանտիւր հաստաւորած պատերը ինկան
յանկարձակ անկնկալ պահու մը մէջ,
իսկ աղմուկով: Եւ դուն՝ հրդեհի մաս-
նուած փայտէ հակա չէնք մը ու անարկու-
թեցեղուն հանգամ՝ զո՛ւրս նեւտուեցար,
ապարտի, ստեղծու ու զարմանք արեւելքի
շուրջը, ու որոտալով ուժգին: Ու իսկ
կայծիկ, մտայնութիւն փայտէ: Գործարար ան-
դը ընտանալով՝ գլուխստ, ապաւար,
լուսաբան և վարանած:

Դուն մարդէ չես ծնած: Բո-
ւր իրաւունքը մարդիկ չէ որ զեղի
առեւած են: Դուն երկուստեւ ծնած ես
մարդուն հետ: Անկողն ու գլխակալանքով
դաշտերու վրայ, երբ մարդկային ցեղը

նոր գործիքն էր ստանալ՝ դուն անոր
հետ կը նստէիր, պաշտպանելու անոր
անձը և անոր հետերը ու մէկտեղ դիմե-
լու երկնիքի նշուալար աստղերը: Դուն
անկէ անգամ անձանք անտառներու
մէջ կը մարտնչէիր յովազին ու գալլին
հետ, անոր կեանքին սպառնացող թշնա-
մինքուն դէմ: Դուն անոր հետ բացի
առաջին ակօթը լեռան մը լանջին վրայ
հեղեղներէ կակուղացած: Նոյն իսկ զեղմէ
պատկառող, ըստ անհաղաղ, ընտրու և
պեղծի թշնամի, բռնակալութիւնը,
քեզմէ ետք ծնած է. ան երբ տեսաւ
ըստ նախաձեռն, որ կուրի մը ստող ու
անխառնախել հրաւերը կը պարտաւոր
իր մէջ յայնժամ կեղծելը, իր հաստա-
տուն զղեկակին մէջ, իր երակներէն անց-
նիլը զգաց դողի մը ու սարսուռի մը:

Տարիներու անցը ըստ ուժի և զօ-
րութիւնը պիտի աւելցնէ, իսկ բռնակա-
լութեան ունեցածը պիտի պակսեցնէ,
պիտի ջլատէ, պիտի հատցնէ վերջապէս
Սակայն մինչեւ գերագոյն յաղթութեան
այդ բաղձալի օրը, մինչեւ որ այս հին
երկնիքն ու երկրին նոր երկնիքը ու նոր
երկիրը յաղթողէ, ան երկաթի թելերէ
թափարդներ պիտի հիւսէ ու լարէ ըստ
ճամբուր վրայ, ըստ թափարդ առջեւ,
որ քեզ անոր մէջ ձգէ: Ան պիտի դարձնէ
իր նիւթը, օրը որ հիւսող կ'անային ձեռ-
քերը կ'անչեւ իր դարանաձուտ քանակ-
ները, որպէս զի ըստ վրայ յարձակին:
Պիտի զրկէ շարունակ զարդարուն դիմա-
կաւորները կեղծ ու խաղաղամար ձեւեր
առած՝ գրաւելու ըստ հիւսցումը, ու իրենց
միմեծիքով հմայուտ անհոյսդեք: Անոր,
բռնակալութեան, սեւադէմ ստատառները
պողպատէ կապեր պիտի շինեն, ըստ ու-
ղեղի կապերը համար, ու պիտի աշխա-
տին պատկերներու տակ թաղուած շղթա-
ները դարձնէ թաղուեցեղուն: Օ՛հ, ուրեմն,
դեռ չես կրնար վար գնել ըստ զրաւի,
մէկ կողմ նստել վիշտը և կամ գոցել
աչքերը: Կարձ մարտի մը համար Ո՛հ,
ժէ: Թշնամին արթուն է միշտ, կազմ ու
պատրաստ: Ուստի դուն դիմադրելու ես
միշտ, հակելու ես, կուրելու ես:

Իայց եթէ երբեք կ'ուզէիր պահի մը
հանգիլ, քանի մը վաղեմի հետու միտ
փորթ ու մարդեղէն, և անոնց ձանձրո-
թէն ու նեղութիւնէն, ա՛հ, ա՛հ, ա՛հ այս
լայնածիր անայտութիւնները սիրայօժար կը
հրաւիրեն քեզ, ըստ այցից ցանկալով:
Կոչոյ ու անեղծ երկրին վրայ, անտառի
ծառերուն մատուղ կեղծ և սա ապա-
ռածներուն ձողերը մաճուր հետքն իսկ
չընտելուած ատեն, անոնք, այդ ինքա-
նակ անայտութիւնները տեսած ինքապա-
րար ըստ փառասանի ու անմասն մաս-
կութիւնը և մեղմօրէն ուրախացան:

Մարգարէն ՊԵՐՍԻՍ ՍԱՆՔԵԼԵԱՆ

ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ԶԱՅԵՐ ԱՌ ԶԱՐԻՍ ԳՈՐԾԵՐ

Տեսար արեւն որ ամպերու գոլին տակ
Շողջողեցաւ արեւաբար...
Զարաթոստ՝ պիղծ գլուխը ինկաւ վայրահալ
Լանջի վրայ դիւանար:

Ինչ խորհուրդներ, ա՛հ, հիւսեալ դեռ գա-
նիլ մէջ,
— Ամբարկառաց վերտերով,
Միմեծիքու կեանքաբար լոյս անչեւ,
— Նաւահանգիստ անխառն —

Արտիկ մէջ ծով մը կայ, ծով մը արցունքի,
Փրկարկուտով մոլեկան,
Որ պիտի կոճէ կուրծքով թափով մ'ամենի,
Յաւախեան և յաւախեան:

Այսպէս յուզուած՝ խաղաղութիւնը հողին,
Տեսարտիկը արեւաբար,
Գիշերաբար շղթիկ մ'ինչպէս լալազին
Պիտի գայ հոս ու հոն ման:

Նախնիներու շղթակալութիւնը զոյն ի վեր
Անդամներով ուժասպառ,
Զատով պիտի տեսնես փթթիլ յուսարի
Աղաւթ-Աստիւի հրաւառ:

Մոլեցնեցեղ դեմ յափառացած, սեւերն՝ ա,
Ան ծնած՝ նուազկոտ,
Անկողման զփառող անկողմ կըրն
Դէպի դանդաղ անպոտ:

Եւ հոն ի տես ինչդ զոհերու մարդկային,
Կատանքներով թաղանձ,
Մարտալով պիտի գոչես որդազին,
— Հաւի՛ր, օգնէ՛, Ենդա՛հ:

Արարելութիւն, սակայն, արդար դատարար,
Ոճիւրդներու մասով, մեծով,
Սիրիփոսի պիտի դէժ ժայռն անաւոր
Աղաւթ գողցող զայրուրդ:

Յիգրանակեալ ՏԻՐԻՍ

ԲԱՆԱԳԱՅԻՆ ԲԱԺԻՆ

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ՄԱՐՈՒՐ. — Մարտի
հիւսիսային կողմը, ինչպէս ծանօտեցու-
ցաւ, ընդհարումները կը շարունակեն
Սպանիացիներուն և Մարտիցիներուն մի-
ջեւ: Յունիս 10/23ի ձախառնումներն վրայ
սա նորագոյն տեղեկութիւնները աւելուած
են: Ռիֆցիները արշալոյսին առաջ յա-
ճակեցան Սպանիացիներուն վրայ և երկու
օր առաջուան իրենց փորձը կրկնեցին՝
սպանիական յառաջադէմ զինուորին
մէջ իրար (սպանիական ստացուածք՝ Մա-
րտի հիւսիսային եղբորը) միջեւ հաղոր-
դակցութիւնները կտրելու համար: Սպա-
նիական զորախումբ մը դուրս եկած
էր Մարտիցիները երկու կրակի մէջ թ-
ղելու համար, սակայն Մարտիցիները

տեղեկին խորաւորութիւնը փնտրելու օգտուե-
լով, ինքզինքնին պաշտպանեցին՝ զայլ
առ զայլ տեղի տալով Սպանիացիներու
յարձակումներուն առջեւ, զորս կը կա-
տարէին սուրբերով և սուրհմբերով: Առ-
տուան ժամ Տիւն ընկնելու իրենց, դիրքե-
րէն դուրս հանուցան և ետ ըստեցան,
առանց սակայն դադարեցնելու հրացան-
ձգութիւնը, բայց տեսնելով որ Սպանիա-
ցիներուն հրացանաձգութիւնը կը նուազի,
եւ դարձան և պաշարեցին սպանիական
զորախումբը, որուն հրամանատարը գրն-
դապետ Գալարէս, սպանուեցաւ: Մէլի-
լայէն զրկուած զինուորներ, որոնք դեռ
նոր էրած էին շողջուրէն, նոյն գորս-
խումբին օգնութեան դիմելով պաշարան
գիծը խղեցին և Մարտիցիները ետ մղե-
ցին: Միեւնոյն ատեն կատարի յարձա-
կութիւնը շարք մը կատարուեցաւ: Իրե-
սարմը բանակցութիւն դէմ՝ Մէլիլայէն հր-
կա զինուորները հետեւն, ուր կը գտնուէր
Սպանիացիներուն հրամանատարը՝ գորս-
վար Մարիան: Հոն ալ ընկնելու ետ մղո-
ւեցան արեւելք ընդհարումէ մը ետքը:
Ծախառնումները յետոյ շարունակեց նուազ
ստացութեամբ յառաջադէմ զինուորին
մէջ, ուրկէ մարտով օրը թնդանալները
գտնացին շղթայաբար ըստեցնեցին: Մա-
րտիցիներուն հաջախումբները արգելաբ-
անար:

Յունիս 10/23ի ձախառնումներն ա-
տեն Սպանիացիներուն կորուստն է մէկ
գնդապետ ու հինգ սպայ մեռած: Մէկ
տեղակալ-գնդապետ մեռած կամ վիրա-
ւոր և թշնամիին ձեռքը ինկած: Նաեւ
հաղարարակ մը, չորս հարիւրապետ և
միջը տեղակալ վիրաւոր: Երկու հարիւր
վաթիսուս զինուորներ վիրաւորուած են,
բայց մեռածներուն ճիշդ թիւը յայտնի
չէ: Բազմաթիւ վիրաւորներ Մէլիլայ կը
տարաւ: Երբ հիւսիսայինները ինչ-
ուած են և թիֆլիսներ վայրկեան մը իսկ
հանգիստ չուեցին:

Կիւրաքան մը Սեպուրա (Մարտի
հիւսիսային կողմը սպանիական ստաց-
ուածք) պիտի զրկուի, վասն զի հոն ալ
միջադէպեր կը վախճուին:

Սպանիացի կառավարութիւնը որոշած
է ամէն միջոց ձեռք անելու Ռիֆցիները
զսկիւր համար: Եթէ պետք ըլլայ, նոյն
իսկ 40,000 զինուոր պիտի զրկուի Մէ-
լիլայ:

Սպանիացիներուն զարմանք կը պատ-
ճառեն Ռիֆցիներուն ընեցած զենքերուն
լու տեսակը և աստատութիւնը: Յայտնի
կ'ըլլայ թէ այդ զենքերը Եւրոպայէն կը
տարուին մարտանօքութեամբ և ամառի
եղբայրները վրայ ցամաք կը հանուին
իւրը նաւերու միջոցաւ: Սպանիական
թնդանալները մը կը շարունակէ այդ մա-
տանեղութիւնը կատարող նաւերը:
— Յունիս 11/24ին ու հետեւեալ զի-

չորը Սպանիացիներէն հարիւրապետ մը
ու մէկ զինուոր վիրաւորուեցան: Կետե-
ւալ օրը հանդարտութիւն կը տրեւի: Կը
կարծուի սակայն թէ Ռիֆցիները պատ-
րաստութիւն կը տեսնեն նոր յարձակու-
մի: Ներսէս Ներսէսի ժամանած նոր
զինուորներու օգնութեամբ: Մարիան գո-
րավարը կը հետագրէ թէ անհրաժեշտ
միջոցները ձեռք առնուած են ամէն պո-
տանակութեան դէմ: Ռիֆցիները ըստ
հաղար հոգի կը հաշուուին, որոնք դեռ
Սպանիացիները հիմա ունին տեսելու
հաղար հոգի:

Պարսկիստանի մէջ ցոյցեր կատար-
ուեցան պատերազմին դէմ: Այդ միջոցին
ցոյցարարները կրակ ըրին սոսկաններու
ընդմիջում: Կատարութիւնը հրաման
տուաւ ռազմականներուն՝ փողոցներուն մէջ
հաւաքուիները ցրուել, և եթէ հարկ ըլլայ,
բուն յոյժի դիմել: Յունիս 10/23ին Մա-
րտիցի զինուորները ձախառն եղած պահուն,
որ և է դէպք չպատահեցաւ, սոսկական-
թեան կողմէ ձեռք առնուած միջոցներու
չորհրդէ:

Մարտիցի հետեւեալ կը հետագրէ
Թանի թղթակցիցը: — Պատերազմական
նախարար Լիւնարէս զորավարը ըստ թէ
կատարութիւնը ամէն զոհողութիւն
պիտի ընէ Մէլիլայէն Մարիան գորավա-
րին ուղած զինուորները և ռազմավարե-
րը զրկելու: Մարտիցի 7000 հոգի եւս
պիտի զրկուի:

ՄՈՒՍՍՈՒ ԶԱՅԵՐԻՆ ԿԵՐԱՐԵՐ՝ Մուս-
Մուսամմէտ, որուն մասը ամէն առաջ
սխալմամբ ծանուցուած էր, Մարտիցի վե-
հապետին գլուխները արժանապատ: Անց-
ած հինգշաբթի գիշերը Մուս Զափիւր
հրաման տուաւ Տար-Էլ-Մալուքին բան-
տապետին վերցնել Մուս Մուսամմէտի
սոքին շղթաները և զայն իրեն ներկա-
յանցնել: Այդ հրամանը գործադրուելով
Մարտիցի իմրը պահ մը բանտարկային
հետ տեսակցելէ ետքը, հրամայեց զայն
տանիլ առժամայ յարկաբանին մը, մին-
չեւ որ, իր միւս եղբայրներուն պէս, ա-
նոր համար ալ բնակարան մը յատկաց-
ուի պատան հերկին կողմը, յարաբե-
րական ազատութիւն վախճելով: Կ'ըսուի
թէ Մուս Զափիւր մտադիր է Մուս Մու-
սամմէտը զրկել այն զորապետիկին հետ
որ մէկ քանի օրէն Հինգիսաներուն ըստ
պիտի երթայ, որպէս զի զայն տեսնելով
համոզուին թէ ըստ իսկ Մուս Մուսամ-
մէտն է և ոչ թէ թեկնածուն որ ինք-
զինքը իրեն այն կը ներկայացնէ:

ՊԱՐՍԻԱՍՏԱՆ. — Պարսիկէն երկու
շարքի թաղական ձեռագիր մը կը ծա-
նուցանէ թէ զատաստու Սիրայիներ, անգ-
լիացի սպայ մը հրամանատարութեամբ,
և հինգ նաւային զինուորներ ու խորան-
կէց մը, նաւային սպայի մը հրամանա-
տարութեամբ, կերակի իրկուսն Շիրազ

ՏԱՌԱՊԱՆԻ ՕՐԵՐԵՆ

(ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐԱՍԿԱՆԵՐ)

Ա. Հայրենի առածը կ'ըսէ. «Հայր կարածը,
սուրը չի կրնար կտրել»: Նոյնպէս կ'ըսեն
Իւրաքանը. «Մուրը մէկ կը կտրէ, իսկ
հայն երկու»: Հին ժամանակներուն մէջ
եթէ մէկը հիւսաբար կամ պատահմամբ
մէկուն հայն ուտէր, այլեւս չէր մոռնար
հացատու անձին թարեկանութիւնը: Այժմ
խիտ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ
նեւ այսպիսի երախտագէտ անձեր, սա-
կայն մենք 1896ի կատարածներու ատեն
այդպիսի անձերու պատահեցանք Վաս-
պուրականի մէջ: Ահա թէ ինչպէս:

Վաս զաղաքի շրջակայ գիւղերը զար-
նուած և ընտելիներն ամբողջութեամբ
քաղաքը փակած էին իրենց անտառնե-
ներով և գոյքերով վարձակալանայ Յան-
նաթովով անդամներու գլուխը ու գործը
ընտանէին հաղարար արեւի ու զաղ-
ցած թռչուններ: Վարապալ վանքին
միմեծիքով, Դանիէլ վարդապետ, իրեն
անձնուրի հովիւ, հայրախան գործող-
րանքով կը միմեծիքով անկողնէ: Յունիսի
առաջին օրը հաւաքուած էինք Վասայ
Ուստիւրդարանին մէջ ու կը շնային
դարձուն մը դառնել տունէ անդէ վրդեա-
ններուն, որոնց անհրաժեշտ պիտի զոհեցնէր
հաղար համար անկապող վիճակի մէջ կը
գտնուէր զաղաքի հայու թիւին ալ: Դա-

նիկ վարդապետ, որ զինքը հիւսաբար ունե-
րուն նեղութիւն չպատճառելու համար,
զաղաքի կը պահէր իր գլխերած վարդերը,
նոյն օրը որոշած էր մեզի գալու: Ժողո-
վէն վերջ գաղտնապէս յայտնեց ինչ:
Թեւեւ ամենքս ալ անտառի վիճակ մը ու-
նեցինք, սակայն ան երբեք ձանձրուի
և երկուց չուեցին: Ծառ կը նեղուէր, մա-
նուաւոր այն օրերը, երբ ո՛չ դրամ և
ոչ ալ պաշար կար առաւել կարօտեալնե-
րուն: Իրկուսն, մեր գլուխէն անցած
ատեն, լուր զրկած էր ինձի որ չպատելի
իրեն, այլ ստատուան Հայրենիքն տունը
պատահէի՝ միտին երկուցի երթալով,
որովհետեւ յաղորդ օրը կիրակի ըլլալուն,
զարդը պիտի խօսէր Յայնկոյնների ժողո-
վը: Եւսնա:

Երջայտեի ատենները Հայրենիքն տան
ճեղքելու կամայ մը զարկի, և ահա տա-
նակ զօրքերով պաշարուեցայ, որոնք
պահուած էին տան զինացի ունեւորներու
ետեւ: Աւ կը լրտեսէին Հայոց Հայրենի
տունը, իստեալու համար թէ որոնք ել
ու մուտ կ'ընէին հոն, հասցեացի իրենց
որ վարդապետը երկուցի պիտի առաւ:
Նորդէն ըստ ամբողջութեան: Որովհետեւ
միմեծիքով թաղի զօրքերն էին, զիս ճանչ-
նալով թողին ու հեռացան: Լուսամուտն
տեսած էին զօրքերով պաշարուիս և հա-
մառու հարցուպատասխանին վերջ միմեծ
մնալով: Ուստի և դուրս բացուեցան վրայ:
Ներս մտայ, Հայրենի երբոր թողը
զար յայտնեց ինձ Հայր Սուրբի նոյն գի-
շերուն կրած ընտելիներն արհաւարի

առաւարանքները: Մենեակէն ներս մտ-
նալուս պէս վերամիլ նստեց. — Թեւե շատ
կամայ մտայ որ չըլլար ինքն — «Կը խառ-
ցեն կը խառցեն» արաղակելով:

Աստալով հարցուցի.
— Որոնք են ստակեցնողները, Հայր
Սուրբ:

— Այն, Տէր Աւետիք, չես գիտեր, էս
անօրէնները պիտի կատարեն անդէն Հայոց
թիւնը, այս ի՞նչ ոտակայ ժամանակի հա-
տենք: Դուն գտն, այսոր շատ հիւսա-
կը զգած զիս, էսմ կարող երկուցի գալ,
սակայն ճաշին հոս եկուր որ միտին
ճաշենք: Հայրենիքն օրհնեալ տեղանէն,
ուր շատ ասեղներն ունիմ զեղ:

Մասնակցութիւն տալուութեան ներ-
քեւ մեկնեցայ Հայրենիքն տունէն, ճամ-
բան ինքզինքն հարցնելով. — Այս անգի-
հեր և աներկուց անմասնութիւնը երբ
այս աստիճան սարսափի մէջ է օրերս,
մենք ինչո՞ւ ժողովուրդը կը թողնուր որ
զան ու հաւաքուի Յայնկոյններու ամայի
ձորի երկուցի մէջ. արեւոք այսօր ծա-
նուց

ՊԵՏԻՐ ԿԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

241 370 500 ԲԵՐԱ 500 370 241

ԱՆԿՈՂՆԻ ԿԱԶՄԱԾՆԵՐ ԵՒ ՅԱՐԱԿԻՑ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԻ ՓԱՅՏԷ, ԵՐԿԱԹԷ ԵՒ ԱՆԱԳԱՊԼԻՆՅԷ ՄԱՀԱՍԱԼՆԵՐՈՒ, ՏՂՈՑ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ԵՒ ՕՐԷԼԻ ՄԱՀԱՍԱԼՆԵՐՈՒ

ԲԱՑՈՒՄ ԱՅՐԵՐՈՒ, ՄԱՆՁԵՐՈՒ ԵՒ ՓՈՔԻ ԱՂՋԻԿՆԵՐՈՒ ՅԱՏՈՒԿ ՊԱՏԲԱՍՏ ԶԳԵՍՏԵՂԵՆՆԵՐՈՒ ՃԻՒՂԻՆ

ՄԵԾ ԺԱՄԱՆՈՒՄ ՆՈՐ ԶԳԵՍՏԵՂԵՆՆԵՐՈՒ

ԱՅՐԵՐՈՒ, ՄԱՆՁԵՐՈՒ ԵՒ ՓՈՔԻ ԱՂՋԻԿՆԵՐՈՒ ՅԱՏՈՒԿ

ՎԱՅՆԼՈՒՉ ՁԵՒԵՐՈՎ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆՈՐԱՑԵԻՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆ